

POSTANOWIENIE

Dnia 7 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący)

SSN Władysław Pawlak (sprawozdawca)

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie ze skargi wnioskodawcy T. A.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem
Sądu Okręgowego w G.

z dnia 7 września 2015 r.,

w sprawie z wniosku T. A., B.G., A. G. i B. A.

przy uczestnictwie Gminy J.

o stwierdzenie zasiedzenia,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 7 września 2016 r.,

zażalenia wnioskodawcy T. A.

na postanowienie Sądu Okręgowego w G.

z dnia 19 stycznia 2016 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Skarżący T. A. domagał się wznowienia postępowania zakończonych prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w G. z dnia 7 września 2015 r. i oddalenia apelacji uczestniczki Gminy J. od postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 30 czerwca 2011 r., uwzględniającego wniosek o zasiedzenie.

Skarga o wznowienie postępowania została oparta na wykryciu nowego środka dowodowego - akt księgi wieczystej [...] - którym skarżący zmierzał do wykazania rodzaju jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa zarządzającej w 1972 r. nieruchomością, stanowiącą przedmiot postępowania o zasiedzenie.

W uzasadnieniu skargi podniósł, że wprowadzie Sąd Okręgowy dopuścił dowód z tych akt, ale go nie przeprowadził, a w konsekwencji nie ustalił w zarządzie jakiej jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa pozostawała ta nieruchomość, natomiast dokonał rozważań co do skuteczności zaimplementowania właścicielowi przez małżonków A. zmiany charakteru posiadania z zależnego na samoistne. Według akt księgi wieczystej [...], do 1976 r. przedmiotowa nieruchomość pozostawała w zarządzie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy odrzucił skargę. W uzasadnieniu, po powołaniu przepisu art. 403 § 2 k.p.c., wskazał, że środek dowodowy, na który powołuje się skarżący, był mu znany w toku postępowania, którego dotyczy skarga, bowiem akta te zostały zaliczone w poczet materiału dowodowego zgromadzonego w tamtej sprawie i Sąd Okręgowy dysponował nimi przed ogłoszeniem orzeczenia co do istoty sprawy.

Ponadto, gdyby nawet uznać, że Sąd pominął ten środek dowodowy, to ta okoliczność nie uzasadnia dopuszczalności skargi o wznowienie postępowania, gdyż nie służy ona do korygowania wszelkich nieprawidłowych orzeczeń, lecz wzruszeniu orzeczeń wydanych w warunkach określonych w art. 403 § 2 k.p.c.

W zażaleniu skarżący wniósł o uchylenie orzeczenia; zarzucił naruszenie art. 403 § 2 k.p.c. w zw. z art. 399 § 1 k.p.c., przez błędne uznanie, iż w sprawie nie zachodzi podstawa wznowienia postępowania, oparta na wykryciu okoliczności

faktycznych i środków dowodowych, które mogły mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2011 r., Sąd Rejonowy w W. stwierdził, że W. A. i B. A. nabyli na prawach wspólności majątkowej małżeńskiej przez zasiedzenie z dniem 1 października 2005 r. własność nieruchomości położonej w J., składającej się z działki nr 29 o powierzchni 0,1140 ha, objętej księgą wieczystą Kw nr [...]. W wyniku apelacji uczestniczki Gminy J., Sąd Okręgowy w G. - rozpoznając ponownie sprawę po kasatoryjnym orzeczeniu Sądu Najwyższego - ostatecznie postanowieniem z dnia 7 września 2015 r. zmienił postanowienie Sądu pierwszej instancji i wniosek o zasiedzenie oddalił.

Sądy obu instancji ustaliły, iż w latach siedemdziesiątych ub. wieku, właścicielem spornej nieruchomości był Skarb Państwa. Sąd drugiej instancji orzekając reformatoryjnie uznał, że w 1972 r. nie nastąpiła zmiana charakteru posiadania małżonków A. z zależnego na samoistne. Zwrócił uwagę, że małżonkowie A. w 1972 r. zaprzestali płacenia czynszu na rzecz E. K., po tym jak dowiedzieli się, że K. nie są właścicielami tej nieruchomości. Jednak w żaden sposób nie zmanifestowali zmiany charakteru posiadania w stosunku do właściciela nieruchomości, którym w tym czasie był Skarb Państwa.

Stosownie do art. 403 § 2 k.p.c., można żądać wznowienia postępowania w razie późniejszego wykrycia takich środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu.

Nowymi środkami dowodowymi w znaczeniu tego przepisu są dowody wykryte, a więc takie, które istniały już w czasie trwania prawomocnie zakończonego postępowania, z których strona nie mogła skorzystać, gdyż były dla niej nieznane i wówczas nieujawnione - strona nie miała do nich dostępu i nie musiała ich znać (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 1968 r., I Co 1/68, OSNCP 1969/2/36; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2011 r., III CZ 13/11, nie publ.). Niewiedza strony o środkach dowodowych musi wynikać z przyczyn obiektywnych, niezależnych od niej, a nie z zaniechania

działania w trakcie postępowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2007 r., I CZ 105/07, nie publ.).

Sąd drugiej instancji trafnie przyjął, iż wskazywany przez skarżącego w skardze o wznowienie postępowania środek dowodowy nie spełnia warunków określonych w art. 403 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy w sprawie o zasiedzenie ustalił, że w latach siedemdziesiątych ub. wieku przedmiotowa nieruchomość stanowiła własność Skarbu Państwa i ta okoliczność nie jest przez skarżącego kwestionowana. Skarb Państwa jest osobą prawną szczególnego rodzaju. W obrocie prawnym bierze udział nie jako całość, lecz poprzez swoje tzw. *stationes fisci*, będące określonymi jednostkami organizacyjnymi (art. 67 § 2 k.p.c.). Rodzaj jednostki organizacyjnej zarządzającej nieruchomością, której własność przysługuje Skarbowi Państwa, nie zmienia podmiotowości w zakresie prawa własności.

Środek dowodowy, na którym skarżący opiera skargę nie może być uznany za nowy w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. również z tej przyczyny, że dotyczy danych z księgi wieczystej. Księgi wieczyste są jawnym urzędowym rejestrem prowadzonym w celu ustalenia stanu prawnego nieruchomości (art. 1 ust. 1 oraz art. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, j. t. Dz. U. z 2016 r., poz. 790, ze zm.). W związku z tym, jeśli informacja taka dotyczyła wprost przedmiotu postępowania i wymagała od strony jedynie sięgnięcia do takiego rejestru, to nie zachodzi podstawa wznowienia. Skarżący nie powołuje się na żadne obiektywnie istniejące przeszkody, które uniemożliwiły mu zbadanie akt księgi wieczystej, w celu ustalenia jednostki organizacyjnej, która w imieniu Skarbu Państwa zarządzała sporną nieruchomością. Postępowanie o zasiedzenie toczyło się od 2009 r.

Analizując przedstawioną w skardze o wznowienie przyczynę z art. 403 § 2 k.p.c. w postaci wykrycia nowych środków dowodowych, istotne jest, aby mogły one mieć wpływ na wynik sprawy, ze względu na postawę faktyczną rozstrzygnięcia. Skarżący powinien wskazać, na czym wpływ nowych środków dowodowych na wynik sprawy miałyby polegać (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2016 r., II PZ 13/16, nie publ. i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2015 r., II CZ 65/15, nie publ.).

Tymczasem skarżący w ogóle nie starał się wyjaśnić, jaki wpływ na wynik sprawy miałyby ustalenie wskazanej przez niego jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa, w zarządzie której pozostawała przedmiotowa nieruchomość. Przede wszystkim nawet nie twierdzi, że małżonkowie A. zmanifestowali swoim zachowaniem w stosunku do tej jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa zmianę charakteru posiadania z zależnego na samoistne. Sąd Okręgowy w sprawie o zasiedzenie ustalił, że nie zostało udowodnione przez wnioskodawców, aby małżonkowie A. zmanifestowali wobec Skarbu Państwa wolę władania tą nieruchomością jak właściciele.

W tym stanie rzeczy, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., art. 398²¹ k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.

kc

jw